WEST-INDISCHE KOLONIALE AUTONOMIE OVER DE BESTUURSINRICHTING VAN CURAÇAO

DOOR

MR. B. DE GAAY FORTMAN

III

Volgens het voorgenomen plan van bespreking ¹⁾ ben ik thans genaderd tot het *budgetrecht*. Over de vereenzelviging van dit begrip met „autonomie” heb ik reeds iets gezegd. Principieel en theoretisch dekken beide begrippen elkander niet. Op grond van art. 48 van het Rr. kan men eenvoudig zeggen: Curaçao heeft geen autonomie, want elk onderwerp (behoudens drie uitzonderingen, waar het alternatief is: Koloniale verordening of wet), waarin volgens het Rr. bij koloniale verordening of plaatselijke keur is of kan worden voorzien, kan ook worden geregeld bij Koninklijk besluit, genomen in den vorm, voor algemeene maatregelen van bestuur voorgeschreven. Leest men echter de geschiedenis der begrootingsartikelen, dan moet worden toegegeven, dat de autonomie wel degelijk uitgangspunt geweest is voor zoover daarvan — wat Curaçao betreft — zonder „vertegenwoordigend lichaam” kan sprake zijn. Maar wat in theorie gegeven werd, kwam in de praktijk niet tot zijn recht telkens wanneer voor aanvulling der koloniale middelen eene bijdrage uit 's Rijks schatkist gevorderd werd — wat voor Curaçao na 1894 regel zonder uitzondering was — omdat voor dat geval „definitieve” vaststelling der begrooting bij de wet voorgeschreven is.

¹⁾ Zie afl. Oct. 1922, bladz. 293.

Budgetrecht is onderdeel van autonomie, en wel een zoo belangrijk onderdeel, dat het toenmalige Tweede-Kamer lid Colijn eenige maanden geleden bij de interpellatie-Marchant ten aanzien van den overeenkomstigen toestand in Suriname sprak van „schijnautonomie, omdat de ware autonomie alleen dan bestaat, wanneer ook het budgetrecht zelfstandig kan worden uitgeoefend”¹⁾. Volledigheidshalve mag niet onvermeld blijven, dat art. 104 (Sur. 112) Rr. behalve in het genoemde geval de definitieve vaststelling der begrooting ook dan aan den wetgever opdraagt, wanneer de Kroon de in de kolonie aangenomen begrooting niet goedkeurt, en wanneer de begrooting in de kolonie niet op een bepaalden tijd is vastgesteld. Ook heeft volgens art. 49 Rr. de Kroon het vernietigingsrecht van koloniale verordeningen wegens strijd met wet of K.B. of wel met het algemeen belang van het Rijk of van de kolonie.

Om den zin der geldende bepalingen juist te verstaan, is het noodig hare geschiedenis na te gaan. Daarna willen wij zien, welke hare toepassing in de praktijk geweest is, en beluisteren de stemmen, die tot herziening van den bestaanden toestand zijn opgegaan, om met een schets van eigen opvatting te besluiten. Omdat meermalen een blik zal moeten worden geslagen in de staatkundige geschiedenis van Curaçao's zusterkolonie Suriname, heb ik gemeend goed te doen, aan opschrift en inhoud van dit opstel eene wijdere strekking te geven.

In de *Memorie van toelichting* bij het Ontwerp-Regeeringsreglement voor Suriname wordt uitdrukkelijk te kennen gegeven, dat men aan de kolonie „autonomie en aandeel in de bestelling van eigen huishouden” ruimschoots heeft willen waarborgen. Het verschil tusschen Koloniale Staten en Kolonialen Raad bij overigens geheel gelijklopende regeling geeft voor Curaçao geen wezenlijk verschil in den uitwendigen vorm van hetgeen gezegd werd, bedoeld te zijn.

¹⁾ *Handelingen* Tweede Kamer, bladz. 2574/5.

Daar nu het oude art. 48 naar zijn oordeel implicite de mogelijkheid veronderstelde, dat wet of Koninklijk besluit het terrein der koloniale verordening zou betreden, heeft de Raad van State aanstonds, echter tevergeefs, erop gewezen, dat zóó van de koloniale autonomie wel eens weinig of niets zou kunnen overblijven. De wetgever in Nederland zou zich moeten bepalen tot gevallen, waarin de koloniale wetgever „in gebreke of ten achteren blijft”¹⁾.

In 1901 heeft men het niettemin noodig geacht de hier bedoelde bevoegdheid van den Nederlandschen wetgever *uitdrukkelijk* vast te leggen, en men is daarbij toen nog een stap verder gegaan door als wetgever in Nederland voor de kolonie, behoudens de drie vorenbedoelde uitzonderingen (verantwoording van de koloniale uitgaven en ontvangsten, belastingen, geldleeningen) te doen optreden de Kroon, den Raad van State gehoord. De Regeering achtte dit een uitvloeisel van het koninklijk opperbestuur, dat te beslissen had bij conflict tusschen Gouverneur en Staten of Raad, zich uitende in den vorm van verwerping eener ontwerp-verordening. Regeling bij koloniale verordening — met zooveel woorden werd het gezegd — zou regel moeten blijven.

Toen zijn het de Staten-Generaal geweest, die vreesden, dat „het zelfbestuur der kolonie geheel illusoir zou worden gemaakt”. Vooral het kamerlid Van Kol heeft de vrees uitgesproken, dat de Koloniale Staten (Raad) eenvoudig opzij geschoven zouden worden door eene regeling bij K.B. zelfs buiten conflict tusschen Gouverneur en Staten of Raad.

Wat het budgetrecht betreft is men in 1865, gelijk ik zei, uitgegaan van de grondgedachte der autonomie. „Autonomie ware een ijdele klank zonder zeggen over eigen finantien, en in den regel zal dus de koloniale huishoudelijke begrooting door de koloniale vertegenwoordiging worden vastgesteld, en de verhouding tot het opperbestuur alleen medebrengen, dat zij aan 's Konings goed-

¹⁾ Bordewijk, *Handelingen*, bladz. 48.

keuring wordt onderworpen". Aldus de Memorie van toelichting op het ontwerp voor Suriname ¹⁾.

De Raad van State, die ook bezwaar maakte tegen het brengen ten laste der rijksbegrooting van de zoogenaamde „kosten van rijksbestuur" (defensie, bezoldiging van den gouverneur en kosten van militaire gebouwen en van de woning van den gouverneur), gaf reeds toen in overweging, om „nog voor een bepaald aantal jaren een fixum voor subsidie vast te stellen".

De Regeering hoopte evenwel, dat de ontlasting der koloniale begrooting de klacht over onvermogen veel van hare kracht zou doen verliezen, dat de zucht om meester te blijven ten prikkel zou strekken om de vaststelling bij de wet, onvermijdelijk gevolg der subsidie, te ontgaan, en zich niet dan in den uitersten nood in staat van onvermogen te verklaren.

Door deze gedachten zich latende leiden had de Regeering eene behandeling der koloniale begrooting voorgesteld, die alleen in kleinigheden afweek van de tegenwoordige regeling:

definitieve vaststelling der begrooting in de kolonie, tenzij

1. tot aanvulling der koloniale middelen werd gerekend op eene bijdrage uit 's Rijksschatkist;
2. de koning die begrooting niet goedkeurde;
3. die vaststelling niet voor een bepaalden datum had plaatsgehad.

Het Tweede-Kamerlid Rochussen heeft dit stelsel bestreden en met den Raad van State aangedrongen op een fixum, eene jaarlijks verminderende som, waarmee de Koloniale Staten met hunne kennis van de locale behoeften vrijer zouden kunnen handelen. Het is merkwaardig genoeg, om hier te herhalen wat deze afgevaardigde voorzag van het stelsel der regeering. „Wat zal daarentegen het geval zijn, wanneer de begrooting in de kolonie wordt opgemaakt, en daarop subsidie voorkomt, dat in stede van lager wel eens hooger dan vroeger zou kunnen zijn?

¹⁾ Bordewijk, t. a. p., bladz. 446.

Dan zal die begrooting hier voor het volgend jaar moeten zijn gearresteerd bij de wet. Daarin zie ik een zeer groot bezwaar, vooreerst om het gemis aan plaatselijke kennis en ten andere om den strijd van belangen. De Kamer zou dan geroepen worden om op een in de kolonie door de Staten gearresteerde en door den Gouverneur afgekondigde begrooting verschillende posten van uitgaaf te schrappen, ten einde op die wijze het subsidie te doen verminderen. En wanneer de Kamer die begrooting zal moeten behandelen op den tijd, die daarvoor bestemd is, namelijk in het laatst van het jaar, wanneer wij eenige weken hebben gediscussieerd over de Staatsbegrooting en wanneer, hetgeen met 1867 het geval zijn zal, wij ook de begrooting voor Oost-Indië hebben te behandelen, dan geloof ik dat er voor de West-Indische koloniën weinig of geen tijd zal overblijven. . . . Ik geloof dat die wijze van handelen, dat die ineenvloeiing van de geldmiddelen van de koloniën en van den Staat niet zal leiden tot die fiere en dankbare aanhankelijkheid welke is voorgespiegeld, en dat daaruit in de eerste plaats zal volgen eene groote wrijving tusschen de Vertegenwoordiging hier te lande en die in de koloniën. . . ."

Het voorstel van den heer Rochussen kon in de Kamer slechts 19 van de 55 uitgebrachte stemmen halen.

In 1892 is er eene poging gedaan om het heele budgetrecht van de kolonie af te schaffen, en steeds de definitieve vaststelling der begrooting aan de Wetgevende macht over te laten, ook dus als de kolonie zichzelf bedruipen kon. De desbetreffende wetsontwerpen zijn ingetrokken, en acht jaren later meende de Regeering niet te kunnen voldoen aan den aandrang der Staten-Generaal, om een daartoe strekkend voorstel opnieuw in te dienen. Het was de heer Van Kol, die toen een stap vooruit wilde doen. Wat er van de autonomie in den loop der jaren was terechtgekomen was in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer aldus geschilderd:

„Onder de thans geldende voorschriften is, vooral in den laatsten tijd, het budgetrecht in de koloniën meer en meer in een blooten vorm ontaard. De Regeering schrapt

naar goedvinden posten, die op de voorloopig vastgestelde begrooting voorkomen en plaatst op de begrooting bedragen voor uitgaven, welke men in de koloniën niet wenschelijk of niet noodig had geacht. Nu moge deze wijze van handelen, waardoor feitelijk het bestuur der koloniën naar het Departement van Koloniën wordt overgebracht, met de letter der Regeeringsreglementen niet strijden, zij doet, naar de bedoelde leden meenden, geen recht wedervaren aan de bedoeling, waarmede de betrekkelijke artikelen in de Regeeringsreglementen zijn opgenomen én die geen andere kan zijn geweest dan om slechts in gevallen van hooge uitzondering, wanneer het belang der kolonie dringend een ingrijpen zou eischen, in de voorloopig vastgestelde begrooting wijziging aan te brengen.

Door telkens te handelen, zooals thans pleegt te geschieden, wekt de Regeering den indruk alsof de belangen, aan het koloniaal bestuur toevertrouwd, in zijne handen niet veilig zijn en door dit bestuur niet op de juiste wijze worden behartigd, terwijl zij verder de zelfstandigheid van den Gouverneur verloren zal doen gaan en het in de kolonie in hem gestelde vertrouwen zal ondermijnen, wanneer zij hem telkens dwingt terug te komen op door hem voorgestelde maatregelen". ¹⁾

De heer Van Kol heeft toen aanbevolen een stelsel, als voor de goedkeuring der gemeentebegrootingen door de Gedeputeerde Staten geldt, nl. goedkeuring of verworping en bloc der koloniale begrootingen door de Wetgevende macht. Het regeeringsvoorstel is echter aangenomen.

Wat is er in de praktijk van dit stelsel geworden? Ondanks de bemoedigende veronderstelling van den Minister van Koloniën in 1865, dat Suriname er, „binnen drie of vier jaren — toe zal kunnen komen zonder subsidie te bestaan, " ²⁾, zijn wij daarvan thans verder af dan ooit. Curaçao heeft, gelijk ik reeds zeide, gedurende 12 jaren

¹⁾ Bordewijk, t. a. p., bladz. 483.

²⁾ Bordewijk, t. a. p., bladz. 506.

zijne begrotingen *definitief* mogen vaststellen, en er zijn menschen, die ook thans dien toestand niet ver verwijderd achten. In het *Koloniaal Tijdschrift* no. 4, 10e jg. deelt X mee, dat in het bedoelde tijdperk het opperbestuur nimmer aanleiding gevonden heeft, de in de kolonie vastgestelde begrooting voor wijziging door den Nederlandschen wetgever in aanmerking te brengen. De genoemde vraag is dus eigenlijk deze: wat is er terecht gekomen van de autonomie onzer West-Indische koloniën onder de definitieve vaststelling der begrotingen bij de wet.

Het antwoord hierop — of liever de antwoorden — hierop, naar gelang de antwoordgevers de vraag bekeken — vindt men het best in de *Handelingen* der Eerste Kamer over de begrooting van Suriname voor 1923 ¹⁾ en in die der Tweede Kamer over de interpellatie-Marchant betreffende de verhouding van de Regeering tot den Gouverneur van Suriname in verband met de toekomst van dit land ²⁾.

De feiten zijn in het kort deze:

Gouverneur Van Heemstra had er in zijne *Memorie van toelichting* bij de begrooting voor 1924 in de eerste plaats op gewezen, dat de practische toepassing van het regeeringsreglement eene zoodanige is geweest, dat de oorspronkelijk gewilde zelfstandigheid van Gouverneur en Staten vrijwel is verdwenen. Zijne Excellentie beriep zich daarbij op het wijzigen eener in de kolonie voorloopig vastgestelde begrooting vóór de indiening bij de Staten-Generaal; en somde voorts eenige gevallen op, die dienden tot bewijs van belemmering van het Koloniaal bestuur in noodig geachte maatregelen door het Opperbestuur, formeel volkomen binnen de perken, maar in werkelijkheid het bestuur in de Kolonie tot een *quasi*-bestuur makende. Om tot een ander stelsel van regeeringsbeleid te komen ook onder vigueur der geldende bepalingen achtte de Gouverneur noodig en mogelijk de vervulling van een vijftal desiderata. Vooreerst zou de

¹⁾ bladz. 788 e. v.

²⁾ bladz. 2543 e. v.

gouverneur door den minister van koloniën moeten geraadpleegd worden in alle aangelegenheden betreffende de kolonie. Bij alle aan de Staten-Generaal over te leggen stukken zouden de adviezen van den gouverneur in extenso moeten worden overgelegd. *Te voren zou aan den gouverneur moeten worden meegedeeld welk subsidiebedrag voor de gewone jaarlijksche uitgaven, liefst voor meerdere jaren, de minister denkt voor te stellen aan den begrootingswetgever.* Vermeerdering van inkomsten zou het subsidie automatisch doen dalen; voor buitengewone uitgaven zou de mogelijkheid van eene aanvraag blijven openstaan. *Wanneer de koloniale begrooting geen overschrijding van het in uitzicht gestelde subsidiebedrag aanwijst en evenmin begrootingsposten welke voor de toekomst niet te overzien zijn, inhoudt, zou de minister deze ongewijzigd moeten overnemen.* Voor het geval de minister zich niet kan vereenigen met een of meer onderdeelen van de koloniale begrooting, zou hiervan tijdig aan den gouverneur moeten worden kennis gegeven met opdracht het vertegenwoordigend lichaam in de kolonie te hooren en het antwoord daarvan met des gouverneurs advies onverwijld in te dienen.

Men gevoelt onmiddellijk, dat in het onderstreepte het zwaartepunt ligt. Hier wordt, zooals de gouverneur schrijft, „met erkenning van eene zekere autonomie — toegegeven, dat men de locale behoeften beter in de kolonie dan in het moederland kan beoordeelen”.

De Koloniale Staten hebben instemming betuigd met des Gouverneurs bezwaren en denkbeelden.

Intusschen werd vooral de wijze van optreden van den Gouverneur een onderwerp van bespreking in de Eerste Kamer bij de begrooting. Wat daarover — ook later in de Tweede kamer — is gezegd, kan hier buiten beschouwing blijven; het is van geen beteekenis voor de zaak zelf.

De oud-gouverneur Idenburg heeft opgemerkt, dat de door het Regeeringsreglement aan de West-Indische koloniën gegeven groote mate van autonomie in de praktijk eene schijn-autonomie is geworden, omdat door de armlastigheid der koloniën de begrootingen in het moederland moeten worden vastgesteld. Het Tweedekamer-

lid Marchant, de interpellant, sprak zich aldus uit, dat het groote bezwaar tegen het gevolgde stelsel z.i. is, dat, als de kolonie zelf niet meer haar eigen uitgaven kan betalen, het ook met alle zeggenschap van de kolonie uit is. De fout is, meende spreker, als men deze redeneering volgt, dat de financieele hulpbehoevendheid aan alle vrijheid en aan alle medezeggenschap noodzakelijk een einde moet maken.

In gelijken geest werd van socialistische zijde opgemerkt, door den heer IJzerman, dat Nederland één derde der uitgaven van Suriname betaalt, en drie derden aan zijne goedkeuring onderwerpt, een gevolg hiervan, dat de subsidies van het moederland niet voor bepaalde uitgaven maar als aanvulling van het begroostingstekort zonder meer worden verleend. Het strijdt echter, zoo zeide hij, met de bepalingen van de tegenwoordige (gewijzigde) Grondwet en met den geest van het Regeeringsreglement (van 1865), dat men in Nederland zich bemoeit met de kleinste details.

Het meest zakelijk was de heer Boon, die wees op de reeds elders¹⁾ verzamelde voorbeelden van inbreuken op de koloniale autonomie en daaraan nog eenige toevoegde, waaronder het bevel aan den Gouverneur van Suriname om de Balataverordening 1914 niet uit te voeren. Bovendien kon hij den Minister herinneren aan den brief door den Gouverneur in 1914 aan de Koloniale Staten gezonden in gevolge opdracht van een der ambtsvoorgangers van den minister, waarin werd gedreigd met veel vaker toepassing van art. 48 van het Regeeringsreglement, als de Staten hun achterstand niet spoedig zouden inhalen.

De Minister heeft in zijn eerste antwoord op de interpellatie betwist, dat het algemeen vraagstuk van de autonomie der kolonie in het geding was, en zich daarbij beroepen op de wenschen van den heer Van Heemstra, die in hoofdzaak het begrootingsrecht betroffen, en niet artt.

¹⁾ In eene brochure van Mr. A. C. Wesenhagen en in de dissertatie van mr. A. A. J. de Neef, *De regelingsbevoegdheid van de Kroon voor de koloniën*, 1915.

48 en 49. Ik wijs echter op de woorden van den heer Colijn, die ik in het begin aanhaalde: geen ware autonomie zonder budgetrecht, zij het ook, dat deze spreker daarmee bedoelde: er is bij de jaarlijksche tekorten volgens het Regeeringsreglement geen zelfstandig budgetrecht, en dus *is* er ook geen autonomie. Dit was trouwens over het algemeen het standpunt van hen, die den Gouverneur niet bijvielen, — dat er formeel niets onrechtmatigs was gebeurd. De totstandkoming van art. 48 in 1901, meende de heer Colijn, bevestigde, dat er geen autonomie was. Aan die zijde ging men niet verder dan als het ware schuchter te vragen, of bij de inmenging in de koloniale huishoudelijke aangelegenheden, die, dus ook waar het détails betref, geoorloofd en zelfs noodzakelijk genoemd werd, wel altijd de „Surinaamsche gevoeligheid” ontzien was. ¹⁾ Of zooals de heer Van Boetzelaer van Dubbeldam het uitdrukte: „een curatee mag noodzakelijk zijn, ik geloof toch, dat men den eisch mag stellen, dat die curatee met den noodigen tact wordt uitgeoefend en dat alles vermeden zal worden wat daarbij eenigszins kan prikkelen of aanstoot geven” ²⁾.

Persoonlijk zou ik hieraan dit willen toevoegen. De kwestie der autonomie bepaalt zich niet tot art. 48, ook niet tot de begrootingsartikelen, maar is, zooals de heer Idenburg terecht opmerkte ten aanzien van de verhouding tusschen moederland en koloniën in het algemeen meer een zaak van staatsbeleid dan van staatsrecht.

De oud-Gouverneur Staal heeft er eenige jaren geleden in zijne bijdrage *De grondwetsherziening en Suriname* in dit tijdschrift ³⁾ aan herinnerd, dat blijkens de Eerste Memorie van toelichting bij art. 21 van het Regeeringsreglement, dit uitgaat van de gedachte, dat alle macht, aan den Gouverneur opgedragen, hem alléén gegeven is, om daarvan gebruik te maken overeenkomstig de instructiën die hij van den koning ontvangt. „Stipte inachtneming van 's Konings bevelen” eischt het aange-

¹⁾ Aldus de heer Feber, t. a. p., bladz. 2564.

²⁾ T. a. p., bladz. 2568.

³⁾ Bladz. 551, jg. 1921.

haalde artikel van den gouverneur. Ook door deze bepaling kan een band aan de geheele koloniale autonomie worden aangelegd. Niet alleen waar het de uitvoerende macht betreft, geldt zij, ook ten aanzien van des gouverneurs voorstellen aan het „vertegenwoordigend lichaam”. Wanneer men de geschiedenis van de laatste wijziging der Loodsdienstverordening 1921 in Curaçao leest, waarover ik eenige maanden geleden schreef ¹⁾, dan vindt men dit bevestigd. Zonder gebruikmaking van art. 48 laat de Regeering haren invloed gelden. Dat ten slotte eene andere oplossing dan die des Ministers voorgesteld is aan den kolonialen Raad bewijst niets tegen dien invloed. Trouwens wie de „parlementaire” geschiedenis van Curaçao kent, weet, dat niet eens maar meermalen des Ministers instemming of ontstemming gebruikt is als argument van bestuurszijde voor een ontwerp of tegen een amendement ²⁾. Zelfs een dreigement met art. 48, voorwaar een klein middel in de hand van den hanteerder, is niet onbekend. En ook Curaçao kent genoeg gevallen, waarin art. 48, is toegepast. Zonder over de zaken zelf een oordeel uit te spreken, noem ik de verschillende wijzigingen der onderwijsverordening in de laatste vijftien jaren, het nieuwe wetboek van strafrecht, en de wet op het onderzoek naar het vaderschap, om nu maar tot eenige voorname onderwerpen mij te bepalen. Dat van het Koninklijk vernietigingsrecht zoo weinig is gebruik gemaakt, vindt zijn oorzaak in de telkens weer aan den Kolonialen Raad gegeven gelegenheid, om op eenmaal genomen besluiten terug te komen. Ook in dit verband wijs ik nog even op de bewoordingen der reeds meermalen door mij aangehaalde motie-Winkel, in 1919 door den Kolonialen Raad met groote meerderheid aangenomen: „dat het in den laatsten tijd herhaaldelijk voorkomt, dat de Regeering van het Moederland afwijkt van de beslissingen van den Raad”.

¹⁾ Bladz. 177 e. v.

²⁾ *Voz di pueblo* van 14 Sept. 1923 wees er op, hoe des Ministers goedkeuring blijkbaar noodig was voor het indienen van een voorstel tot opheffing der rustende schutterij.

De Minister heeft bij de interpellatie-Marchant de juistheid der door den heer Boon aangehaalde feiten niet ontkend, slechts zich erop beroemd, dat die toepassingen van art. 48 niet onder zijn bewind hebben plaats gehad. Ten aanzien van de begrootingen kan echter allermint van afzijdigheid van dezen Minister gesproken worden, zij het al, dat dit ingrijpen in de laatste jaren meer dan eens met een beroep op de geboden zuinigheid gerechtvaardigd kan heeten in verband met het ontbreken van den tijd voor overleg.

Sedert tal van jaren zijn er pogingen aangewend om de koloniën van onder het dwangjuk der begrootingsbepalingen van het Regeeringsreglement uit tot financieele zelfstandigheid te brengen. In het Rapport der Suriname-commissie trof mij de opmerking, dat dit in Suriname het streven der opeenvolgende gouverneurs is geweest ¹⁾, terwijl in Curaçao veeleer moet gesproken worden van een strijd van den Kolonialen Raad om tot budgetair evenwicht te komen tegen Bestuur en Regeering, niet in dien zin alsof deze laatsten de financieele zelfstandigheid niet wenschten, maar tot uiting komende in verschil van inzicht ten aanzien der vraag of bepaalde uitgaven al of niet noodzakelijk dienden te worden geacht.

Verschillende stelsels zijn uitgedacht, om, waar eene werkelijke financieele onafhankelijkheid binnen afzienbaren tijd niet te verwachten scheen, met behoud van waarborgen voor eene doelmatige besteding van 's Rijks gelden tot een feitelijk koloniaal budgetrecht te komen. Het is niet mogelijk alles te vermelden. Ik bepaal mij tot het belangrijkste, dat ik slechts in korte samenvatting weergeef.

Vooreerst heeft men het *plan-Idenburg* van 1908. De uitgaven zouden worden verdeeld in drie rubrieken:

a. jaarlijks terugkerende uitgaven voor bestuur en beheer, de huishoudelijke uitgaven in engeren zin;

¹⁾ *De economische en financieele toestand der kolonie Suriname*, 1911, bladz. 271.

b. uitgaven voor de economische ontwikkeling der kolonie;

c. uitgaven voor productieve werken.

De uitgaven sub *a* behoorden uit de eigen middelen der kolonie te worden bestreden. Zoolang hiertoe nog eene bijdrage van het moederland noodzakelijk was, diende het verschil tusschen ontvangsten en uitgaven jaarlijks met $\pm$ f. 30.000.— te verminderen. De uitgaven sub *b* zouden ten laste van het moederland moeten komen, en die sub *c.* door leening gedekt worden.

Dit was in de eerste plaats een financieel plan, zij het ook dat daarin eene opvoedende strekking gelegen was. In zooverre komt het hier minder in aanmerking. Ten aanzien van de eigenlijke „huishoudelijke uitgaven” zou het tot financieele zelfstandigheid hebben moeten leiden.

De Surinamecommissie van 1911 heeft in de eerste plaats gewezen op de noodzakelijkheid van aankweeking van het verantwoordelijkheidsgevoel. De kolonie moet tot een feitelijk zelfbestuur gebracht worden, een zelfbestuur, dat binnen hare financieele en geestelijke kracht ligt. De commissie wilde hiertoe komen door op het voetspoor van den wetgever van 1865 meer dan de in art. 107 (Sur., 99 Cur.) genoemde uitgaven uitdrukkelijk ten laste van 's Rijks schatkist te brengen. Zij wilde onderscheiden tusschen de uitgaven voor de verbetering van de levensvoorwaarden der kolonie, die ten laste van het moederland zouden moeten komen, behoudens advies van de koloniale Regeering, daar het hier eene taak van dat moederland betrof, en de uitgaven voor de koloniale huishouding, door koloniale ontvangsten te dekken met volledige zeggenschap der kolonie. Ook het *Suriname-Studie-Syndicaat* en zijn leider, de heer J. S. C. Kasteleijn, hebben zich vóór dit stelsel uitgesproken. De laatste o. a. in zijne inleiding op 26 Maart 1920 over *Suriname's toekomst*: „Nederland moet eerst zooveel van de uitgaven voor zijn rekening nemen en daarbij moet het royaal te werk gaan, dat de inkomsten de uitgaven dekken en er dus volgens art. 112 (Cur. 104) van het Regeeringsreglement geen definitieve vaststelling door de wet

meer noodig is". Om aan eene mogelijke te groote gecompliceerdheid van de splitsing, door de Suriname-commissie voorgestaan, te ontkomen „zou Nederland het aantal posten die het voor zijn rekening nam tot een minimum kunnen beperken en daarvoor die uitgaven kiezen die zoo weinig mogelijk in het huishouden ingrijpen en uitsluitend met de ontwikkeling der kolonie in verband staan" (bldz. 106).

Bij de opvolgende begrootingsdebatten is ook meermalen ter sprake gekomen de gedachte om het subsidie van het moederland te fixeeren. Reeds in 1892 bij de behandeling van een ontwerp-West-Indische comptabiliteitswet. Later is het o.a. aanbevolen door het toenmalige Tweede-Kamerlid H. Colijn, die het wilde vereenigen met het plan-Idenburg en toepassen op de uitgaven sub *a*. Men kan dit systeem naar verkiezing in de thans geldende begrootings-regeling inlasschen, of aan de kolonie daarbij zelfstandig beheer geven.

Na wat ik bij vroegere gelegenheden, bij de bespreking der Curaçaosche begrooting voor 1919 o.a., (1e jg. bldz. 186 e. v.) in dit tijdschrift over de onderscheiding in „gewonen" en „buitengewonen" dienst heb geschreven, bestaat er geen aanleiding voor mij, om hierop breedvoerig terug te komen. Ik kan nog altijd in dit systeem niet anders zien, dan een middel om tot eene geflatteerde begrooting te komen, waarbij de werkelijkheid geweld aangedaan wordt. Er is dan ook niets terecht gekomen van de in de Memorie van Toelichting der begrooting voor 1918 door Minister Pleyte uitgesproken verwachting, dat de bijdrage van Nederland voor den „gewonen" dienst in dalende richting zich zou blijven bewegen, en er is niet het minste vooruitzicht, dat na een sluitend worden van dien dienst, ook de bekostiging van een geleidelijk grooter wordend gedeelte van den „buitengewonen" dienst uit de *eigen* middelen der kolonie zal kunnen geschieden.

Volledigheidshalve moet hier melding gemaakt worden van een stelsel, door X aanbevolen in een zeer gedocumenteerd artikel over „West-Indische begrootingen" in het *Koloniaal Tijdschrift* no. 4, 10e jaargang. De schrijver

wil de beginselen van het stelsel van het Regeeringsreglement van 1865 handhaven, maar eene daadwerkelijke toepassing dier beginselen, waardoor de geldelijke steun uit 's Rijks schatkist niet als sluitpost der begrooting gebruikt wordt, maar ten goede komt aan, „specifiek daarvoor aangewezen doeleinden en maatregelen, in de begrooting zelf op preciese en duidelijke wijze omschreven”. Het komt mij in bescheidenheid voor, dat dit stelsel inderdaad veel aanbeveling zou verdiend hebben onder de werking van het aangehaalde Regeeringsreglement, en wellicht een veel zuiverder toestand zou geschapen hebben, maar niet meer van dezen tijd is, nu de laatste grondwetsherziening in het bestuur der overzeesche gebiedsdeelen beginselen gebracht heeft, waarmee die van dat Regeeringsreglement moeilijk meer overeen te brengen zijn.

Wat uitvoeriger wil ik stilstaan bij de beschouwingen, die van uit Curaçao zelf tot ons gekomen zijn. In 1921 is naast het straks verder te behandelen, reeds meermalen aangehaalde antwoord van den Kolonialen Raad op den brief van Gouverneur Helfrich verschenen het rapport eener commissie, door denzelfden landvoogd ingesteld, „om middelen aan de hand te doen om de koloniale kas te stijven en de financieele lasten van het Moederland ten opzichte van de kolonie eenigszins te verlichten”. In dit rapport wordt vooropgesteld, dat vóór belastingverhoging moet gaan bezuiniging en meerdere zeggenschap van de kolonie, die door het Moederland maar al te vaak geplaatst is voor lasten, die zij uitdrukkelijk niet gewenscht had, of waarin zij niet gekend was. Er wordt zelfs gesproken van „misbruik” van art. 104 Rr. Om tot eene sluitende begrooting te komen beveelt deze commissie aan — behalve dat alle door de kolonie niet gewenschte uitgaven geheel door het moederland worden gedragen — splitsing der begrooting in een voor de benedenwindsche en eene voor de bovenwindsche eilanden en splitsing in gewone uitgaven en uitgaven voor de economische opheffing der kolonie. Zoowel het geheele tekort op de „bovenwindsche” begrooting als laatstgenoemde

uitgaven wil zij ten laste van Nederland brengen, en zij meent op die wijze eerlang tot eene sluitende begrooting voor de benedenwindsche eilanden te kunnen komen. Te dien aanzien wil zij dan den Kolonialen Raad uitsluitende zeggenschap geven, „een volledig budgetrecht”, en stelt daarbij als eisch, dat dit college wordt „gehoord” omtrent de uitgaven voor de economische opheffing.

Uit het „advies” van den Kolonialen Raad aan den Gouverneur dd. 23 November 1923 heb ik reeds een gedeelte aangehaald in mijn eerste stuk ¹⁾, ten bewijze, dat de K.R. onder het door haar gewenschte „zelfbestuur” budgetrecht verstaat. Nu is het ongetwijfeld eigenaardig, dat dit college over de eigenlijke autonomie van artt. 48 en 49 Rr. niet spreekt, doch zich min of meer ingenomen betoont met het niet-financieele gedeelte van het zelfbestuur, dat het omschrijft als „algemeene beginselen van wetgeving”, „de algemeene wetgeving, de fundamenteele bestuursbeginselen dus”, meer bedoelende nochtans de *inhoud* van wettelijke regelingen als wel de wijze van totstandkoming.

Op de verledenjaars aangehaalde woorden, eindigende met: „Blijft dus het budgetrecht en het zeggenschap over de financieele gestie van het lokaal Bestuur” laat de Koloniale Raad dit volgen:

„En er wordt niet teveel gevergd, als in dit opzicht de meest volkomen bevoegdheid voor de kolonie geëischt wordt.....

Natuurlijk.... zullen (er) aan de toekenning van die rechten ook verplichtingen moeten verbonden worden....

Op het eerste gezicht zou men zeggen, dat aan het recht om zelf over de financieele gestie te beslissen, verbonden moet zijn de verplichting om dan zelf de kosten van de huishouding *geheel uit eigen middelen te bestrijden*. Dit zou echter — nog daargelaten dat het, vooral voor de bovenwindsche groep, eene absolute onmogelijkheid zou zijn — niet geheel billijk zijn.

Nederland toch heeft, ook strikt financieel en econo-

¹⁾ bladz. 292 (October), 1922.

misch gesproken, belang bij de kolonie — zeker althans bij de benedenwindsche groep."

Gewezen wordt dan op de beteekenis van Willemstad voor den Nederlandschen handel als steunpunt ten opzichte van Zuid-Amerika.

"Nederland heeft dus", zoo wordt verder gezegd, „financieel belang bij het behoud van Curaçao, van een tevreden en vriendschappelijk Curaçao vooral.

Maar dan is het ook niet meer dan billijk en redelijk, dat het, ook al worden aan de kolonie algeheele financieele zeggenschappen toegekend, een deel der uitgaven voor zijn rekening blijft nemen.

Dat deel, de verhouding dan, zou voor de twee groepen zeer verschillend zijn.

Want, terwijl het niet geheel uitgesloten is, dat de benedenwindsche groep, door een uiterst economisch financieel beleid en geholpen door ruime baten uit de fosphaatexploitatie voor een tijdje erin zou kunnen slagen het evenwicht op zijn budget te herstellen, de bovenwindsche groep zal wel nimmer in staat zijn ook maar zijn meest gewone en huishoudelijke uitgaven ook maar in de verste verte uit eigen middelen te dekken. Daartoe behoeft men maar te letten op het bevolkingscijfer: 5600 zielen, op het geduldige papier nog wel, verdeeld over drie eilanden.

Maar zelfs voor de benedenwindsche groep zou de strenge handhaving van het evenwicht op de begroting niets minder dan funest blijken. Terwille van dat evenwicht zouden groote ethische en sociale belangen verwaarloosd moeten worden, reinheid en moraliteit zouden in de verdrukking komen, aan opbouw van ontwikkeling zou niet meer gedacht kunnen worden — en tenslotte zou dit alles zich weer afspiegelen op den economischen toestand. Het budget zou dan tenslotte toch met geen mogelijkheid meer kunnen sluiten.

In het welbegrepen belang zoowel van de kolonie als van het Moederland moet van meet af aan een vaste verhouding worden vastgesteld, waanaar de bijdrage van het Moederland wordt geregeld.

Nederland draagt nu, geheel stelselloos, de tekorten op

de begrotingen. Dit stelsel, waarvoor niemand het dankbaar is, dat bovendien enerverend werkt en verkwisting in de hand werkt, dient geheel te worden verlaten.

Voor zooveel de benedenwindsche groep betreft ware de financieele verhouding in groote trekken als volgt te regelen:

Nederland neemt voor zijne rekening:

1. Het traktement, het pensioen en de verdere uitgaven van den door de Kroon te benoemen Gouverneur;
2. de kosten van 's Rijks land- en c. q. ook zeemacht;
3. de kosten der verbinding tusschen de verschillende eilanden en groepen eilanden;
4. de uitgaven voor den Eeredienst en het Onderwijs, zoo openbaar als bijzonder; en
5. alle uitgaven voor proefnemingen en maatregelen ter verbetering van den economischen toestand — *voor zoover niet door den Kolonialen Begrootingswetgever gewenscht.*

Voor wat de bovenwindsche groep betreft zullen er vrij wat meer uitgaven moeten bijkomen, welke Nederland voor zijne rekening neemt, b.v. de uitgaven voor justitie en politie, draadlooze telegraphie en misschien nog andere.

Ad 4°. Terstond moet worden erkend, dat daarbij de meest elementaire beginselen der Staatshuishoudkunde zijn op zijde gezet.

Maar er moet op worden gewezen, dat Onderwijs en Eeredienst twee onderwerpen zijn, waaromtrent in de Kolonie de partijen nog al scherp tegenover elkander staan. In het belang van de goede verstandhouding tusschen de ingezetenen, de eendrachtige samenwerking tusschen de verschillende gezindten en van den goeden geest ook tegenover het Moederland wordt het ten zeerste gewenscht geacht, dat Nederland deze twistappel uit de Kolonie verwijderd. Liever dan stelselloos toch te blijven bijpassen de tekorten, mede door Eeredienst en Onderwijs veroorzaakt, neme het dat geheele hoofdstuk der begrooting voor zijne rekening, als zijne bijdrage in de huishouding der kolonie.

Als deze twee hoofdgescilpunten worden weggenomen, en Holland voor Eeredienst en Onderwijs in zijn

ganschen omvang zorgt, zal men in deze kolonie (bij)? verkiezingen als regel alleen voor algemeene materiele belangen liggende binnen de neutrale zône opkomen.

Al de overige uitgaven zullen door de kolonies¹⁾ uit eigen middelen moeten worden bijgepast. Van het bijpassen van tekorten mag dan nimmer meer sprake zijn. Men moet dan in de kolonies de tering naar de nering weten te zetten, zich te bekrimpen of de middelen te versterken.

In dit stelsel zal het evenwel noodig zijn, dat de kolonies de bevoegdheid krijgen leeningen te sluiten. Er zijn uitgaven, b. v. voor werken van duurzaam nut, als nieuwbouw, wegeaanleg enz. of voor maatregelen ter ontwikkeling van den economischen toestand — die niet op de begrooting van één enkel jaar zouden kunnen worden gebracht, zonder die geheel uit haar evenwicht te rukken.

Dergelijke uitgaven zouden toch niet mogen worden nagelaten. Er moet dus voor kunnen worden geleend. Geleend, maar dan altijd op betrekkelijk korten termijn van aflossing.

Met het oog op de gevaren aan de invoering van het stelsel van leeningen verbonden is een rem tegen een te sterk afglijden op dit hellend vlak onontbeerlijk. Zoo'n rem zou kunnen zijn een wettelijk voorschrift, dat al de onafgeloste termijnen van de gezamenlijke leeningen nimmer een, naar redelijkheid vast te stellen bedrag, mogen te boven gaan."

Deze aanhaling is wel wat lang, maar waar aan dit „advies" in Nederland nagenoeg geen aandacht geschonken is en het nimmer openbaar gemaakt is buiten de Notulen van den Kolonialen Raad meende ik goed te doen hieraan meer bekendheid te geven, terwijl ik mij bovendien straks zal aansluiten bij veel wat hier opgemerkt wordt.

Ook bij de interpellatie-Marchant zijn middelen tot verbetering aangewezen. Evenals de heer Idenburg in de Eerste Kamer had gedaan, bepleitten in de Tweede Kamer o. a. de heeren Van Gijn (zelf ondervoorzitter dier

¹⁾ Waarschijnlijk zijn hier met „kolonies" bedoeld de koloniën der benedenwindsche en der bovenwindsche eilanden.

commissie) en Colijn de denkbeelden der Suriname-commissie. De heer Dresselhuys heeft de koloniale autonomie vergeleken met de gemeentelijke autonomie. De gemeenten, die steun van het Rijk willen genieten, moeten aan het Rijk contrôle gunnen ten aanzien van de vraag, of de eigen financiën der gemeente zoo beheerd worden, dat die steun absoluut noodzakelijk is, zoodat het Rijk eventueel algemeene voorwaarden mag stellen tot een juist financieel beheer wat echter nooit mag leiden tot een gebiedend ingrijpen in de autonomie van de gemeente zelf. De Regeering zou dan kunnen zeggen: „wij geven u een subsidie en eischen van u, dat gij uw beheer goed voert en dus uw begrooting of zelfs uw verzameling te stellen posten voor zeker dienstvak geen te stellen maximum overschrijdt” ¹⁾).

De Minister die meermalen eerder te verstaan had gegeven, veel te voelen voor plaatselijke gemeenten in Suriname en Curaçao, hetgeen door den heer Idenburg was aangeduid tegenover de verticale deeling der Suriname-commissie als eene horizontale deeling met boven de deellijn het koloniale centrum, handhaving van de tegenwoordige verhouding met het Moederland, en daaronder autonome plaatselijke gemeenschappen, zichzelf dragende, geheel buiten bemoeienis van het Moederland onder contrôle der koloniale regeering — de Minister heeft zijne bedoeling nader aldus verduidelijkt, dat hij niet zoozeer eene horizontale lijn *in plaats van* eene verticale deeling verlangde, maar eerst eene verticale lijn en aan den linkerkant daarvan eene horizontale lijn, als door de Suriname-commissie bedoeld, minder om het financieele resultaat als wel om verantwoordelijkheidsbesef bij de ingezetenen op te wekken.

Wat de desiderata van den gouverneur Van Heemstra betreft, antwoordde de Minister in de eerste plaats, dat de gouverneur inderdaad is de adviseur van den minister in koloniale zaken. Overlegging van de adviezen der gouverneurs aan de Staten-Generaal vond de Minis-

¹⁾ *Handelingen*, Tweede Kamer, 1922—1923. bladz. 2575.

ter niet raadzaam, omdat hij vreesde, dat daardoor de weg geopend zou worden tot ondermijning van de vertrouwelijke samenwerking tusschen minister en gouverneur, onmisbaar voor een vruchtdragend beheer van de kolonie. „Het cardinale punt” in des Gouverneurs wenschen, vastlegging van het subsidiebedrag voor één of meer jaren, wees de Minister af „in het belang van Suriname”. De Minister beriep zich hierbij op den economischen toestand van moederland en kolonie, en heeft hierbij opgelicht een tip van den sluier, die ook nu nog hangt over den arbeid van de commissie tot herziening der West-Indische regeeringsreglementen. Ook deze commissie moet zich in meerderheid tegen fixatie van het subsidiebedrag voor langeren termijn verklaard hebben, en in eene fixatie voor één jaar „geen enkel reëel voordeel” gezien hebben. Het subsidie zou volgens den Minister van karakter veranderen en in plaats van „een voorziening, zooveel mogelijk, in geconstateerde behoeften” een „don gratuit” worden. Ook had de bovenbedoelde commissie te kennen gegeven verre de voorkeur te geven aan het blijven volgen van de tegenwoordige gedragslijn. Zijnerzijds wees de Minister nog op de mogelijkheid, om daarbij meer soepelheid in de uitvoering te krijgen aan de eene zijde door eene ruimere groepeerings van de verschillende onderwerpen, door binnen de grenzen daarvan den gouverneur meer vrijheid van beweging te verschaffen, anderzijds door den gouverneur te machtigen om over de gelden bij de begrooting toegestaan, in meer uitgebreiden zin te beschikken, zoodanig, dat, wanneer aan den eenen kant bezuiniging kan worden verkregen, aan den anderen kant de besparing door den Gouverneur zal kunnen worden besteed voor andere, aan zekere beperkingen gebonden, doeleinden. De Minister heeft in uitzicht gesteld zijne denkbeelden daaromtrent bij de begrooting voor 1924 aan het oordeel van de Staten-Generaal te onderwerpen, doch de heer Van Gijn heeft dit stelsel reeds bij voorbaat verworpen als zeer bedenkelijk voor het budgetrecht, zoowel van de koloniale „volksvertegenwoordiging” als van de Staten-Generaal.

Zoover ging de Minister zelfs in zijn wensch tot handhaving van het bestaande stelsel, dat hij ook de mogelijkheid van ministerieel ingrijpen bij eene sluitende koloniale begrooting niet wilde loslaten, hoewel alsdan het toezicht van den minister een ander karakter zou moeten dragen, en zich beperken tot een waken tegen ongewenschte maatregelen uit een algemeen regeeringsoogpunt, tegen gevolgen, die in het algemeen belang van het Rijk niet gewenscht zijn. Dit in antwoord tevens op het vierde desideratum van Gouverneur Van Heemstra. Het opnieuw hooren van „de Staten” over door den minister aangebrachte wijzigingen werd overbodig geacht.

Artikel 48, de Minister moest het toegeven, bevat in zichzelf een zeer ernstige bedreiging der autonomie van de kolonie. De heer De Graaff liet hierop volgen: „Wanneer te zijner tijd de herziening van het Regeeringsreglement in verband met de nieuwe beginselen van koloniaal beheer, thans in de Grondwet neergelegd, een onderwerp van overweging uitmaakt, zal dan ook dit artikel wel een van de eerste zijn, waarop de aandacht moet worden gevestigd”.

Inderdaad— de in art. 48 met eenige uitzonderingen onbepaalde „wetgevende” bevoegdheid van de Kroon moet in strijd worden geacht met art. 61 lid 2 der grondwet, dat zoodanige bevoegdheid den Koning alleen geeft, als bij de wet die aan hem is voorbehouden tot regeling van bepaalde onderwerpen of voor bepaalde gevallen.

Maar het budgetrecht hangt zoo nauw samen met de autonomie, dat deze bij handhaving van het tegenwoordige stelsel in het gedrang moet blijven komen, tenzij men een praktijk mocht weten te volgen, geheel afwijkende van de tegenwoordige. Vooropstellende, dat aan Nederland het recht toekomt om te zeggen, hoeveel en waarvoor het zal bijdragen, om de koloniale begrooting sluitende te maken, maar ook niet meer, lijkt mij het meest aanbevelenswaardig het voorstel der Suriname-commissie, opgevat in den geest van den Kolonialen Raad, zooals

daareven meegedeeld. Dit is ook het stelsel, dat de Minister uitdrukkelijk aanbevolen heeft ter overweging aan de „West-Indische-Regeeringsreglementen-commissie”, toen hij haar opdroeg, advies uit te brengen „omtrent de mogelijkheid van verwezenlijking van het denkbeeld, om door tijdelijke overbrenging, geheel of ten deele, naar de Staatsbegrooting van bepaalde uitgaven, dan wel op uit een practisch oogpunt aannemelijke andere wijze, voor Suriname en voor Curaçao sluitende Koloniale begrootingen te verkrijgen en te behouden”. Wij weten nu uit de hiervoor aangehaalde mededeeling van den Minister, dat dit advies in alle opzichten negatief is geweest. Blijkbaar heeft zij het systeem der Suriname commissie ondeugdelijk bevonden en geen ander aannemelijk middel, om het voorgestelde doel te bereiken, kunnen vinden.

Bij nadere beschouwing van het „advies” van den Kolonialen Raad moet allereerst opgemerkt worden, dat zoowel het traktement, het pensioen en de verdere uitgaven voor den gouverneur als de kosten van 's Rijks land- en zeemacht in de kolonie reeds thans voor rekening van de begrooting van Koloniën komen, en in de tweede plaats de K. R. de opgenoemde uitgaven *blijvend* ten laste van het Moederland brengen wil. Intusschen is de kans gering, dat Curaçao binnenkort zou kunnen komen met eene zoodanige vermindering van uitgaven of vermeerdering van inkomsten, waardoor de vraag reeds thans gewettigd zou zijn: welke uitgaven men van het moederland weer zou moeten overbrengen naar de kolonie? Het zal trouwens niet moeilijk zijn, als het eenmaal zoover is, hetzelfde stelsel in omgekeerde richting te doen werken. Voorloopig heeft Curaçao nog genoeg oude schuld af te doen.

Met welk bedrag zal de Curaçaosche begrooting ontlast moeten worden om haar sluitend te maken?

In de jaren 1901—1910 is de subsidie van het moederland aan de Curaçaosche geldmiddelen gestegen van rond f 170.000.— tot ruim het dubbele; daarna waren de desbetreffende cijfers als volgt:

1911	f 354.843.29	1918	f 875.336.—	} volgens „Nota betreffende den toestand van de financiën van de kolonie Cu- raçao”. Begr. 1924.
1912	- 424.912.18	1919	- 1.169.925.—	
1913	- 401.669.02½	1920	- 1.268.840.—	
1914	- 522.822.47	1921	- 1.053.077.—	
1915	- 581.955.02½	1922	- 1.493.787.— ¹⁾	
1916	- 546.692.70½	1923	- 734.784.—	} raming
1917	- 725.611.53½	1924	- 718.430.—	

Wanneer men in aanmerking neemt, dat in 1923 eene sterke bezuiniging op de uitgaven is voorgenomen, waarvan de uitslag nog moet worden afgewacht, en dat voor 1923 bij de inkomsten reeds f 300.000.—geraamd is voor de nog niet teneinde gebrachte nieuwe belastingheffingen, dan is het, vergeleken met de cijfers der voorafgaande jaren, niet gewenscht dit tekort op veel minder dan f 1.000.000.— te brengen.

Hiervoor dan wil de Koloniale Raad in de eerste plaats in aanmerking brengen „de kosten der verbinding tusschen de verschillende eilanden en groepen eilanden” (het sub 1° en 2° genoemde, komt reeds, gelijk ik zeide, ten laste van het moederland). Hoewel, gelijk ik verleden jaar ²⁾ betoogde, van een financieele decentralisatie groepsgewijs na de laatste grondwetsherziening geen sprake kan zijn, bestaat er m.i. geen bezwaar tegen, om rekening te houden met twee factoren, die eene scheiding tusschen de boven- en de benedenwindsche eilanden in dit opzicht aannemelijk maken, nl. de groote tekorten in het geldelijk beheer der bovenwindsche eilanden, veroorzaakt door de zeer geringe inkomsten dier eilanden, en de onwaarschijnlijkheid van een vertegenwoordigend lichaam, waaraan practisch door die eilanden wordt deelgenomen, althans door zijne samenstelling minder ondeskundig ten aanzien van de belangen der bovenwindsche eilanden als de tegenwoordige Koloniale Raad. Dit laatste punt wordt in een volgend artikel uitvoerig besproken. Doch dan is er ook reden om de tekorten van

¹⁾ Dit bedrag zal waarschijnlijk veel lager zijn. De ontvangsten beliepen reeds f 480.000.— boven de raming.

²⁾ Aflev. Oct. '22, bladz. 299 e.v.